

домашньому насильству. *Міжнародна та національна безпека: теоретичні і прикладні аспекти : матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф.* (м. Дніпро, 15 берез. 2019 р.). Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2019. С. 248–250.

Андрій ЧВАЛЮК

доцент кафедри адміністративного права, процесу та адміністративної діяльності Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

**ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ РОБОТИ
З НЕПОВНОЛІТНІМИ ПРАВОПОРУШНИКАМИ**

Робота з дітьми, які скоїли правопорушення, є складним і важливим процесом, спрямованим на психологічне відновлення дитини та запобігання повторним правопорушенням, що вимагає застосування низки психолого-педагогічних аспектів. Зазначені аспекти можна систематизувати у такий спосіб, розташувавши їх у порядку зменшення важливості:

1. Індивідуалізація. Кожна дитина унікальна, і підходи до роботи з нею мають бути індивідуалізованими. І психологам, і працівниками підрозділів превентивної діяльності Національної поліції, перш ніж розпочинати роботу, важливо враховувати особистість, потреби та можливості кожної окремої дитини;

2. Розуміння травм. Деякі діти можуть мати досвід травм, котрі, зокрема, могли стати причиною їхньої делінквентної поведінки. Військовий стан в Україні вже становить травмуючий фактор. Але щонайпершої уваги потребують діти, переміщені з територій, на яких ведуться бойові дії, та окупованих територій. Особам, які працюють із такими дітьми, важливо розуміти характер отриманих психологічних травм і вміти надати відповідну підтримку;

3. Діагностика та оцінка. Перед визначенням програми реабілітації важливо провести діагностику, щоб з'ясувати чинники, котрі призвели до вчинення правопорушення, і рівень ризику вчинення подальших правопорушень;

4. Підтримка родини. Важливу роль у справі успішної реабілітації відіграє сім'я. Педагоги та психологи повинні співпрацювати не тільки з дитиною-правопорушником, а і з її родиною, щоб навчити батьків цієї дитини ефективним стратегіям виховання та методам забезпечення психологічної підтримки;

5. Психологічна підтримка. Діти, які скоїли правопорушення, можуть потребувати регулярної психологічної підтримки для подолання стресу, низької самооцінки і конфліктів;

6. Соціалізація. Важливо навчити дітей-правопорушників навичкам соціальної взаємодії. Окремий наголос слід зробити на розвитку навичок самостійного вирішення конфліктів;

7. Освіта і навчання. Надання можливостей для навчання, професійного розвитку, виявлення та посилення унікальних здібностей у дитини може допомогти їй побудувати майбутнє поза злочинністю;

8. Правова освіта. Діти повинні розуміти наслідки своїх дій і знати закон. Головну роль у наданні неповнолітнім правопорушникам правової освіти відіграють працівники Національної поліції;

9. Запобігання рецидиву. При роботі з дітьми необхідно використовувати стратегії запобігання повторним правопорушенням, з огляду на ризики і умови, в яких живе дитина. Зокрема, якщо немає можливості усунути шкідливе оточення, що є небезпечним для життя та здоров'я дитини, слід застосувати передбачену законом можливість вилучення дитини з цього оточення;

10. Співпраця з іншими фахівцями. Працівникам ювенальної поліції важливо вести співпрацю з психологами, соціальними працівниками та іншими фахівцями для досягнення найкращих результатів у перевихованні неповнолітнього правопорушника.

Отже, можна підвести підсумок, що робота з дітьми, які скоїли правопорушення, вимагає комплексного і багатоаспектного підходу, спрямованого на відновлення та реінтеграцію дитини у суспільство. А кожен поліцейський, який відповідно до своїх функціональних обов'язків здійснює превентивну роботу з неповнолітніми правопорушниками, має пройти відповідну підготовку з метою отримання навичок взаємодії з такими дітьми.